

Паметник на културата

Monument of Culture

Църква Света София

Християнска трикорабна базилика. IV-VI в.

Изградена в некропола на антична Сердика на мястото на по-стари църкви от IV век. Ясно се разпознават няколко строителни етапа и промени до завършването ѝ през VI век.

В Средновековието – градска съборна църква.
Пострадала при земетресенията през 1818 и 1856.
Реставрирана през 1935, 1982 и 1998-2001 г.

Архитектура

В план сградата е с правоъгълна форма, ориентирана изток-запад. В тази ос пространството е разделено от мощни колони на три части (кораби).

Средният кораб, както е при базиликите, доминира над странничните. Източната част на свободното му вътрешно пространство завършва с полуокъгла отвътре и трисменна отвън апсида. Средният кораб е пресечен от трансепт. Еднаквата ширина на двата кораба на плана очерта ва фигураната на кръст.

В центъра на пространствената композиция, образували я се квадрат, върху арките на четири масивни стълба, се извисява централният купол. Трансептът и странничните кораби завършват с кръстообразни сводове.

В западната част е притворът (нартексът).
Нови елементи в архитектурата са въвеждащи спирални на нартекса пространства, оставящи извън основния правоъгълник.

Basilica of Hagia Sophia

A Christian three-nave basilica. 4th-6th centuries.

It was built on the bases of older churches from the 4th century. Clearly distinguished are several phases of building and changes until its completion during the 6th century.

In the Middle Ages – a town cathedral.
It suffered in the earthquakes of 1818 and 1856.
It was repeatedly restored, in 1935, 1982 and 1998-2001.

Architecture

In its plan the building has a rectangular shape and is oriented eastwest. In this axis the space is separated by mighty columns in three parts (naves). The middle nave, as in the basilicas, dominates over the side ones. The eastern part of its free interior ends in a semi-circular apse inside and in a triangular one outside. The middle nave is crossed by a transverse transept. The width of the two naves is the same, and clearly outlined in the plan is a figure of a cross. In the centre of the spatial composition, in the square that has formed, the central dome towers on the arches and on four massive pillars.

The transept and the side naves end in cross-like vaults. In the western section is the narthex. New elements in the architecture are the two spaces lateral to the narthex, remaining outside the major rectangle.

The building material is bricks, sealed by lime plaster. The impression is of simplicity and raw austerity. The church is luxuriously illuminated by many windows, enriching the organically austere architecture of the exterior

